

ğin Hatıraları», «Sophie'nin Başına Gelenler»... Kontes, perilerin büyülü asası yerine sık sık kamçıya başvurur. Belki «Sophie'nin Başına Gelenler», yazarın kendi çocukluğundan alınmış oldukça acı olaylara dayanmaktadır. Şüphe yok ki Rusya'da geçen çocukluğu ilhamını kamçulamıştır. Bir dönemi yansıtan bu minnacık «İnsanlık Komedi» hâlâ okunuyor, okunmaya layıktır da. Çocuklar hayvanları sever, bu sevginin geniş ölçüde sömürüldüğü de bir hakikat. Comtesse de Ségur'den öğrendiğimiz, hayvanlara nasıl davranılması gerektiğidir.

Çocuk edebiyatının son büyük temsilcilerinden biri Rudyard Kipling. Hayvanları canlandırmasını bilmiştir. Yalnız ele aldığı hayvanlar evcil hayvanlar değildir.

Sevilen bir çocuk yazar olmak için, Avrupa'nın dışında doğmuş olmak hiç de fena değil: Jules Verne adada doğmuş, Comtesse de Ségur, Rusya'da bir generalin kızı, Rudyard Kipling Hindistan'da dünyaya açmış gözlerini. Başka bir dil bilmek, başka bir folk-lordan faydalanmak da çok yararlı. Çocuk edebiyatı türünde egzotizm'le universalizm aynı şey. Meselâ küçük Mowgli, Cangıl'la efsanenin çocuğu. Annesi dişi bir kurt (Romus ve Romulus'un ki gibi). «Cangıl kitabı», örnek izciler ve centilmenler için bir ahlâk alfabesi: itaat etmesini bilmek, susmak, nefesine hakim olmak. Bogheora'nın kanuna yan çizenlere savurduğu darbelere kin duymadan katlanmak, eylemlere perestiş. Kipling meslekdaşlarından hiç birinin başaramadığı bir işi başarmış: sıkıcı olmadan bir hikâyeye bütün bir ahlâk sokabilmiştir. Çocukken dinlediği hikâyeler, İngiltere'nin emperyalist gücü (Trafalgar Square Arslanlarının Gücü) olmasa, yani binde bir görülecek bir takım olaylar bir araya gelmese, Kipling de olamazdı. Bu olaylara Joel Chandler Harris'in (1880) «Remus Amcasındaki hikâyeleri de eklemek lazım. Fransız edebiyatında Perrault'nun masallarıy-

la, Fabliau'lar ve «Roman de Renard» neyse, «Remus Amca» da Amerikan çocuk edebiyatı için o'dur.

Günümüzde hayvan kodemisi sık sık başvurulan bir konudur. Çünkü hem tabiata uygun bir mutluluk anahtarı verir bize, hem bir bilgi aracıdır, hem de beklenen yoldaşları sunar.

Masalların anlattığı tarih de, çocuk edebiyatının belli başlı dallarından biri olmuştur, ister istemez. Emekleme çağındaki bu edebiyatın çiçeklenişi, Fransa'da 1870 bozgunu ile yaşattır. Kahramanlığın yüceltilmesi ve günümüz Fransız İmparatorluğunun şanını terennüm eden kitaplar kalıcı eser bırakmamıştır pek. Galiba az çok uzak bir geçmişe uzanmak daha hoş gidiyor. Mesela Alexandre Dumas'ın «Üç Silahşörler»i, Walter Scott'un orta-çağ romanları veya «Pompei'nin Son Günleri», Rosny'nin tarih öncesi hikâyeleri. Tek kelimeyle, Scott usulü yazılmış tarih en çok hoşlanılan eserler arasında. Gelecekle, geleceğin sakladığı sırlar, yaşanan hayattan daha çekici. Ama modern ilmi bilgilere rağmen, «fanteziler rafı»nda en çok beğenilen kitaplar hâlâ H.G. Wells'inkilerle Jules Verne'inkiler. İstikbalin bugünden başlamış bulunduğunu çocuk dergilerinin çizgi romanlarından öğreniyoruz.

Çocuk dergilerini anmadan çocuk edebiyatı tamamlanmış olmaz. İz bırakan eserlerden çoğu bu dergilerde doğdu. Mesela Jules Verne'in kitapları ile «Hazine Adası.»

1822 ile 1854 arasında Perrault'un masallarından Madam d'Angot'un kilere kadar bir çok eserler resimlerle anlatılmıştır. Dergilerle baskı teknikleri geliştiğinden bu çeşit edebiyat türü gözden düştü, bununla beraber 1904'de kurulan bir çok periodikler hâlâ yaşamaktadır. Gücü günden güne artan bu dergiler eleştirilere yol açtı. Çocuk edebiyatı milletlerarası bir nitelik taşıdığı için, çocuk dergileri ister istemez milletlerarası problemlere yol açacaktı. Bu dergilerde boy